

## דבר העורכת

הבאת אסופת מאמרים לדפוס היא הזדמנות להביט אל עבר האופק ולנסות להתוות את הדרך שראוי לילך בה.

באקדמיה נשמעים בשנים האחרונות קולות צורמים – קריאות להרחקת המלומדים הישראליים מזירת החקר הגלובלית. כעולה מסקר שערך מרכז (International Freedom of Research) IFOR (Center לחופש אקדמי, קולות אלה משפיעים על המחקר הישראלי: כ-16% מכלל החוקרים הישראליים שהשתתפו בסקר מסתירים את זהותם הישראלית בשל החשש שיוחרמו: שמות משפחה יהודיים מוצפנים; סקרים אינם מועברים בארץ; ונושאי מחקר אינם עוסקים בישראל. תופעת החרם האקדמי זולגת גם לקמפוסים בעולם ופוגעת במרצים ובסטודנטים יהודים. ברי ש"חרם אקדמי" הוא דבר והיפוכו, שכן כל מהותו של עולם האקדמיה מבוססת על שיח ועל פתיחות, ולא על השתקת חוקרים. ברי גם שחרם אקדמי המכוון דווקא כלפי חוקרים ישראלים רק בשל ארץ מוצאם מהווה פגיעה בזכות לשוויון. אך מה עלינו לעשות? סבורתני שעלינו ליטול חלק במערכה על חופש המחקר שלנו. כך, למשל, ניתן לכתוב מכתב מחאה לארגון המתכוון להחרים את המוסדות האקדמיים הישראליים; לפרסם טורי דעה; או לדבר עם קולגות בחוץ-לארץ על ליקוי המאורות הטמון בפיטורי מרצים רק כי הם ישראלים.

ועוד קצת על הקשר שבין הלוקלי לגלובלי, הפעם מזווית אחרת: הדוח המפתיע של הוועדה להערכת איכות לימודי המשפטים בישראל. לצד התפעלותם של חברי הוועדה מרמת הפרודוקטיביות הגבוהה של אנשי המשפט הישראליים, הם ביקרו את ההתמקדות במשפט העולמי ובפרסומים באנגלית. "לא הרי פיזיקאי כהרי משפטן", הם כתבו, שהרי לדיסציפלינת המשפט יש גם היבט לוקלי, ולא רק גלובלי. אכן, עלינו לעצב כמו ידו את החברה האזרחית שבה אנו חיים. ארגז הכלים שלנו מכיל, בראש ובראשונה, מאמרים, וכדי שהמאמרים ישפיעו, עליהם להתפרסם במאגרי המשפט שלנו ובעברית. האם דוח המל"ג נכנס לוועדות הקידום? האם מרצים החלו לקבל קרדיט ראוי על פרסומים בעברית? חוששתני שלא. נכון, "מוחם של אנשים שבוי בהרגלים ישנים" (ג'ון דיואי), אך שומה עלינו להפנים וליישם את הדוח החכם הזה ולתת קרדיט בעבור מאמרים המתפרסמים בעברית.

המאמרים הרואים אור באסופה זו מנתחים סוגיות משפטיות חשובות. את הכרך פותח מאמרו של פרופ' סיני דויטש, הדן בביטול עסקאות צרכניות מיוחדות, כגון עסקאות מקוונות, ומציע כלים להסדרת הנושא. בהמשך מופיע מאמרו של ד"ר אלברטו מ' אהרונוביץ, הדן בתרופות שניתן לבקש במישור הבין-לאומי בעקבות פגיעות במשקיעים זרים כתוצאה מהפקעה או מהלאמה, ובוחן סעדים משפטיים חלופיים לפיצויים, כגון ביטול הצעדים שפגעו בהשקעה והשבת המצב לקדמותו.

מאמרים אחדים עוסקים בהיבטים מגוונים של הדין הפלילי. מאמרו של ד"ר אסף הרדוף עוסק בנרטיב הלא-מוכר של פרשת זורוב, ובוחן מדוע ייצרה פרשה זו בתקשורת ובציבור ספקנות כה חזקה ומתמשכת באשמתו של המורשע – כזו שאינה אופיינית בישראל. הוא מציע לתור אחר ספקות בכל תיק ותיק, ולא להסתפק בטיעון של חזקת החפות. במאמרו של ד"ר יניב ואקי מוצע לבטל את תקרת הפיצוי לנפגעי עברה בהליך הפלילי – נושא "חם" המונח בימים אלה על שולחנו של בית-המשפט העליון. במאמרו של השופט בדימוס ד"ר אברהם טננבוים, העוסק בענישה בישראל על נהיגה בשכרות, מוצע לשנות את עונש-המינימום של פסילת רישיון ולהחליפו בעונשים מדרגיים מידתיים. מאמרו של השופט ד"ר יובל ליבדרו משקיף מבעד לעדשת הדין הפלילי על סיפורם של הנאשמים הראשונים – יושבי גן-עדן התנ"כי.

שני מאמרים עוסקים בדיני משפחה. הרב פרופ' יצחק כהן בוחן במאמרו, העוסק בדיני משפחה, את מוסד העילה הנמשכת, ומציע מודל חדש ומאוזן יותר. ד"ר טלי מרקוס מעוררת דיון רב פנים באפשרות

הרחבתו של מוסד "ההורות החברתית", תוך הישארות בתוך עולם המושגים המשפטי. מאמרה של השופטת בדימוס ד"ר בלהה כהנא יוצא בקריאה להשבת החיסיון שהוטל על ועדות הבדיקה הפנימיות בבתי-חולים, לאחר שהלכת גלעד יצרה סדקים במעטה זה.

מאחלת לכם קריאה מעשירה,  
שרונה

## שלמי תודה

לא בכל יום יוצא לנו להביט סביב ולשים לב עד כמה אנחנו מבורכים. והנה, כאשר אני מביטה לצדדים ועיניי פוגשות את חבריי למלאכת העריכה, ליבי עולה על גדותיו.

בראש ובראשונה ברצוני לברך את עורכי-המשנה המופלאים של כרך זה: מעיין אמיתי, רון מיטשניק, כרמל אליהו, דניאל (ודים) אנסקי ואסף פלג. אין מילים בפי לתאר את מסירותם לעבודת המערכת. הגדילו לעשות דניאל, רון ואסף, אשר המשיכו להתנדב בעבודת העריכה גם לאחר תום לימודיהם במכללה! ישיבות המערכת הסוערות והמרתקות היוו מראה מדויקת להתעמקות ולהשקעה של חברי המערכת בעבודתם, ואני מודה להם על כך. לחלק מחברי המערכת היה תפקיד נוסף על עבודת המערכת השוטפת – ארז אלוש ואחריו מאיר אדרי ניהלו את דף הפייסבוק התוסס שלנו; רועי שלו משמש יד ימיני בניהול המערכת; יפעת שינפקר מנהלת ביד רמה את הסיוור העתידי לבית-המשפט העליון; ורקפת בנאיבגי מטפלת בדף הפייסבוק – תודה חמה לכם!

ברצוני לברך את הדקן ומורה-הדרך שלי, פרופ' סיני דויטש, על מטריית התמיכה הרחבה שנתן לעבודת המערכת בכל דרך אפשרית – אני מעריכה זאת מאוד. אין לתאר את עבודת המערכת ללא הלב הפועם שלה – הלא היא רכות כתב-העת מוניקה קושניר, אשר ניהלה, תיווכה והאירה את דרכנו. תודה גדולה שלוחה גם לריקי בלוגולובסקי אשר המשיכה את עבודת הריכוז ודאגה לכל מחסורנו. ברכות תודה חמות לצוות המנהלי שמלווה אותנו, ובמיוחד לעו"ד חנה פורר, ראש מנהל הפקולטה; לאורלי גפטר – על עבודת גרפיקה נהדרת; לעמלי סידס – על הסיוע בארגון; וליריב זרביב – על תפעול העמוד שלנו באתר המכללה.

אנו שולחים מכאן ברכות ותודות מיוחדות לעורך הלשוני הפנומנלי שלנו גיא פרמינגר, שמרביץ בנו את תורת הלשון; לאורית קלצקי, המעמדת החרוצה שלנו, אשר עינה הבוחנת אינה פוסחת על שום אות סרבנית שאינה במקומה; ולגבי ליאני, המתורגמן שלנו לאנגלית, העושה עבודה מקצועית ומסורה. תודה חמה במיוחד מסורה לשופטים האנונימיים של המאמרים, הן לאלה הנמנים עם חבריי לסגל בית-הספר למשפטים במכללה והן לאלה החיצוניים, העושים מאחורי הקלעים את העבודה הכי פחות מתגמלת – קוראים את המאמר ואינם זוכים בהכרה פומבית על כך. והתודות האחרונות למחברי המאמרים – על שיתוף-הפעולה והנכונות לתקן את מה שדרש תיקון.

מקווה לראותכם לצידי גם בהמשך הדרך,  
שרונה